

Koronavirus: EU-ov interoperabilni pristupnik za aplikacije za praćenje kontakata i upozoravanje – pitanja i odgovori

Bruxelles, 19. listopada 2020.

Kazalo

1. [Upotreba aplikacija za praćenje i upozoravanje na koronavirus](#)
2. [Ako primite obavijest](#)
3. [EU-ov interoperabilni pristupnik: prekogranično praćenje kontakata](#)
4. [Privatnost i sigurnost](#)
5. [Informacije o upotrebi aplikacije](#)

1. Upotreba aplikacija za praćenje i upozoravanje na koronavirus

Što je aplikacija za praćenje i upozoravanje na koronavirus?

Većina javnozdravstvenih tijela u EU-u razvila je aplikaciju za praćenje kontakata i upozoravanje u borbi protiv koronavirusa. Aplikacije vas obavještavaju ako postoji rizik da ste u posljednjih 14 dana bili izloženi virusu, neovisno o tome imate li simptome. Zatim ćete dobiti odgovarajući zdravstveni savjet. Na taj se način pridonosi naporima da se širenje virusa svede na najmanju moguću mjeru i ubrza povratak u normalan život u EU-u. Osim toga, ako u ranoj fazi dobijete upozorenje, možete se brzo testirati i podvrgnuti potrebnom liječenju te smanjiti rizik od ozbiljnih zdravstvenih posljedica.

Aplikacije za praćenje i upozoravanje dio su paketa mjera za sprečavanje širenja virusa, zajedno s higijenskim mjerama kao što su pranje ruku, ograničavanje socijalnih kontakata i svakodnevna upotreba maski za lice.

Zašto se treba koristiti aplikacijom za praćenje i upozoravanje na koronavirus?

Aplikacija za praćenje i upozoravanje može pridonijeti prekidanju lanca zaraze koronavirusom u matičnoj državi i u inozemstvu te pomoći u spašavanju života tako što nadopunjuje ručno praćenje kontakata. Bržim kontaktiranjem osoba kojima je dijagnosticiran COVID-19 i njihovih kontakata može se usporiti i prostorno ograničiti širenje virusa. Aplikacijom stoga možete zaštititi sebe, svoju obitelj, prijatelje i sve osobe u vašem okruženju.

Ako se koristite službenom aplikacijom koja je dostupna u vašoj zemlji i razvijena u suradnji sa zdravstvenim tijelima, možete je upotrebljavati s povjerenjem. Više informacija dostupno je i na platformi [re-open EU](#).

Kako funkcionira aplikacija za praćenje i upozoravanje na koronavirus?

Aplikacija za praćenje i upozoravanje na koronavirus informira vas o tome jeste li neko vrijeme bili u blizini drugog korisnika aplikacije za kojeg je potvrđeno da je zaražen bolešću COVID-19. Takav bi se susret smatrao izloženošću visokog rizika. To obično znači izloženost koja je dulja od 15 minuta i na udaljenosti manjoj od dva metra. Točne parametre utvrđuju nacionalna zdravstvena tijela.

Nakon instaliranja aplikacije vaš pametni telefon generira nasumične „ključeve“ više puta na dan. Ti se ključevi razmjenjuju putem Bluetootha među pametnim telefonima koji se nalaze u blizini i na kojima je pokrenuta aplikacija za praćenje te ostaju 14 dana pohranjeni na uređaju.

Ako ste pozitivni na COVID-19, te informacije možete podijeliti kako biste upozorili osobe u čijoj ste se blizini nalazili. Vaš će telefon zatim podijeliti ključeve generirane tijekom posljednjih 14 dana s *backend* poslužiteljem vaše nacionalne aplikacije.

Svaka aplikacija na temelju primljenih ključeva izračunava ocjenu rizika korisnika, koji može primiti upozorenje o izloženosti ako su ispunjeni kriteriji.

Koje ću podatke dijeliti pri upotrebi tih aplikacija?

Aplikacije generiraju proizvoljne identifikatore, koji su nasumični skupovi brojeva i slova. Oni ne omogućuju identifikaciju pojedine osobe. Ti se kodovi razmjenjuju putem Bluetootha među telefonima na malim udaljenostima. Ne koriste se podaci o geolokaciji ni o kretanju

Troše li aplikacije za praćenje puno podataka ili bateriju?

Nakon preuzimanja aplikacija troši minimalnu količinu podataka. Osim toga, ona ne bi trebala znatnije utjecati na trajanje baterije niti bi se pametni telefon trebao pregrijati. Aplikacija za kontakt i upozoravanje djeluje u pozadini. Koristi se tehnologijom *Bluetooth low energy* (Bluetooth niske potrošnje energije), koja je posebno energetske učinkovita.

Mogu li se koristiti aplikacijom bez internetske veze?

Za samu funkciju praćenja kontakata nije potrebna stalna internetska veza. Za otkrivanje blizine drugih korisnika aplikacije koristi se Bluetooth, kojem nije potrebna internetska veza. Ako tijekom leta zrakoplovom uključite Bluetooth, aplikacija bi funkcionirala čak i u zrakoplovnom načinu rada. Međutim, aplikacija se mora povezati s internetom barem jednom dnevno kako bi preuzela potrebne informacije i provjerila jeste li bili izloženi drugim korisnicima koji su zaraženi. Stoga će se aplikacije radi provjere lanaca zaraze, primanja upozorenja i dodatnih funkcija morati povezati s pomoću mobilnog ili bežičnog interneta.

Šalje li se obavijest o izloženosti automatski?

Aplikacije djeluju u pozadini uređaja i nije ih potrebno svakodnevno provjeravati. Obavijesti dolaze automatski. Ažuriranje ne morate aktivirati ručno, ali funkcija obavješćivanja o izloženosti mora biti uključena.

Mogu li se istodobno koristiti nekoliko nacionalnih aplikacija za praćenje i upozoravanje na koronavirus?

Ne. Upotreba dviju ili više aplikacija nije moguća jer sučelje za obavješćivanje o izloženosti poduzeća Google/Apple uvijek podržava samo jednu aplikaciju za praćenje. Zahvaljujući usluzi interoperabilnog pristupnika EU-a građani mogu upotrebljavati samo jednu aplikaciju i kad putuju u inozemstvo i pritom imati mogućnost praćenja kontakata, prijave pozitivnog testiranja ili primanja upozorenja.

2. Ako primite obavijest

Što trebam učiniti ako dobijem upozorenje?

Ako dobijete upozorenje o kontaktu, to nužno ne znači da ste zaraženi bolešću COVID-19. Upozorenjem vas se na jednostavan način obavještava da postoji rizik da ste bili izloženi koronavirusu. Aplikacija će vam na temelju uputa nacionalnih zdravstvenih tijela savjetovati što trebate učiniti, npr. podvrgnuti se testiranju ili samoizolaciji i kome se obratiti.

Koji se kriteriji primjenjuju za procjenu razina rizika izloženosti?

Potencijalna izloženost nastaje ako ste se tijekom određenog vremena i na određenoj udaljenosti susreli s osobom koja je prijavila da je zaražena virusom. Tehnologijom Bluetootha utvrđuje se je li susret bio dovoljno blizu i trajao dovoljno dugo da bi mogao dovesti do moguće izloženosti. Obično postoje tri razine rizika:

- **Nizak rizik:** Korisnik aplikacije nije bio u kontaktu s osobama za koje se zna da im je dijagnosticirana bolest COVID-19 ili, ako je imao takav kontakt, nije bio dovoljno blizu i/ili dovoljno dugo, u skladu s kriterijima. Korisnik je obaviješten o općim propisima o ograničavanju socijalnih kontakata i o higijenskim preporukama.
- **Povećan rizik:** Korisnik je obaviješten o tome da je provjerom njegove evidencije izloženosti utvrđen povećan rizik od zaraze jer se u posljednjih 14 dana susreo s najmanje jednom osobom kojoj je dijagnosticirana bolest COVID-19. Toj se osobi preporučuje da, ako je to moguće, ostane kod kuće te da zatraži savjet od svojeg liječnika opće prakse ili lokalnog zdravstvenog tijela.
- **Nepoznati rizik:** Ako za određenu osobu funkcija utvrđivanja rizika od infekcije nije dovoljno dugo aktivirana, tada se ne može izračunati rizik od infekcije. Utvrđivanje rizika moguće je u roku od 24 sata od instaliranja aplikacije, pri čemu se status prikazanih informacija mijenja iz „nepoznatog rizika“ u „nizak rizik“ ili „povećani rizik“.

Može li me aplikacija upozoriti kako da izbjegnem kontakt s osobama koje su pozitivne na COVID-19?

Ne, aplikacija ne može predvidjeti takve kontakte niti otkriti rizične kontakte u stvarnom vremenu. Kako bi se zaštitila privatnost korisnika, s pomoću aplikacije nije moguće identificirati niti locirati ikojeg korisnika, a nijedna aplikacija ne može otkriti nalazi li se zaražena osoba, primjerice, u supermarketu. Aplikacija ne zamjenjuje uobičajene nužne mjere opreza, kao što je nošenje maske.

3. EU-ov interoperabilni pristupnik: prekogranično praćenje kontakata

Kako aplikacije za praćenje i upozoravanje na koronavirus funkcioniraju u inozemstvu?

Koronavirus se neće zaustaviti na granici. Zato su države članice, uz potporu Komisije, radile na [interoperabilnom rješenju](#) za nacionalne aplikacije namijenjene praćenju kontakata i upozoravanju kako bi se građanima omogućilo da pri putovanjima u inozemstvo u Europi koriste jednu aplikaciju, a da pritom i dalje mogu pratiti kontakte i primati upozorenja.

[Komisija je na zahtjev država članica uspostavila uslugu interoperabilnog pristupnika](#), odnosno sučelja za učinkovito primanje i prosljeđivanje relevantnih informacija iz nacionalnih aplikacija za praćenje kontakata. Na taj će se način uspostaviti sigurna i učinkovita prekogranična razmjena među uključenim aplikacijama, a uporaba mobilnih podataka svesti na najmanju moguću mjeru.

Kako funkcionira razmjena podataka među aplikacijama?

Pojedinačne aplikacije za praćenje i upozoravanje na koronavirus povezane su samo s vlastitim nacionalnim *backend* poslužiteljem. Nacionalni *backend* poslužitelji nisu međusobno izravno povezani. Oni razmjenjuju informacije putem EU-ove usluge interoperabilnog pristupnika, čime se smanjuje potrošnja podataka u usporedbi s direktnom razmjenom među uključenim aplikacijama.

Razmjena se sastoji od dva glavna dijela: nacionalni ključevi učitavaju se na pristupni poslužitelj ako korisnici učitaju svoje ključeve i pristanu na njihovo dijeljenje s drugim korisnicima europske aplikacije; preuzimanje ključeva na nacionalni *backend* poslužitelj potrebno je kako bi se ključevi mogli distribuirati korisnicima pojedinačne nacionalne aplikacije.

Što je usluga interoperabilnog pristupnika EU-a?

Usluga interoperabilnog pristupnika (pristupnik) digitalna je infrastruktura kojom se osigurava siguran prijenos generiranih ključeva između *backend* poslužitelja uključenih nacionalnih aplikacija za praćenje kontakata i upozoravanje. Pritom pristupnik dijeli minimalnu količinu nužnih informacija za upozoravanje osobe koja je bila izložena zaraženoj osobi koja se također koristi jednom od uključenih aplikacija.

Razmijenjeni podaci pohranjivat će se u pristupniku najviše 14 dana. Pristupnik ne obrađuje nikakve druge informacije osim ključeva koje generiraju nacionalne aplikacije.

Pristupnik se temelji na [smjernicama za interoperabilnost](#), skupu tehničkih specifikacija o kojima su se dogovorile države članice i Komisije, načelima utvrđenima u [paketu instrumenata EU-a](#) te smjernicama [Komisije](#) i [Europskog odbora za zaštitu podataka](#) o zaštiti podataka u aplikacijama za praćenje kontakata i upozoravanje.

Pristupnik razvijaju i uspostavljaju društva T-Systems i SAP, a njime se upravlja iz podatkovnog centra Komisije u Luxembourg.

Jesu li sve aplikacije za praćenje kontakata interoperabilne?

Pristupnikom se osigurava sigurna razmjena informacija među aplikacijama za praćenje kontakata na temelju „decentralizirane” arhitekture. To se odnosi na veliku većinu aplikacija za praćenje koje su već pokrenute ili će biti pokrenute u EU-u. Budući da interoperabilne aplikacije mogu međusobno razmjenjivati informacije, za prijavu pozitivnog testa ili primanje upozorenja, čak i kada se putuje u druge države članice EU-a, dovoljno je instalirati samo jednu aplikaciju, obično aplikaciju matične zemlje korisnika.

Koja je razlika između „centraliziranih” i „decentraliziranih” aplikacija?

Suočeni s novom mogućnošću koju pružaju pametni telefoni u borbi protiv pandemije koronavirusa, programeri su razmatrali uglavnom dva različita načina uspostave aplikacija za praćenje kontakata i upozoravanje, koje se obično nazivaju „decentralizirane” i „centralizirane” arhitekture. U oba pristupa pametni telefoni razmjenjuju privremene ključeve putem Bluetootha i komuniciraju sa središnjim poslužiteljem. Glavna je razlika u izračunu rizika izloženosti korisnika i pohrani podataka. Bez obzira na pristup, nijedna aplikacija za praćenje ne prati lokaciju ni kretanje korisnika.

U centraliziranom sustavu središnji poslužitelj prima ključeve kontakata koje su prikupili korisnici za koje je potvrđena zaraza bolešću COVID-19, a poslužitelj ih povezuje kako bi upozorio ugrožene

korisnike.

U decentraliziranom pristupu ključevi kontakata ostaju na telefonu. Aplikacija preuzima proizvoljne ključeve korisnika zaraženih bolešću COVID-19 i izravno na uređaju provjerava postoji li podudaranje. U decentraliziranom pristupu upotrebljava se zajedničko sučelje koje pružaju Apple i Google (vidjeti u nastavku). Na kraju su gotovo sva nacionalna zdravstvena tijela u EU-u odabrala decentraliziranu aplikaciju, a sve su te aplikacije potencijalno interoperabilne.

Koje su nacionalne aplikacije povezane ili će biti povezane s pristupnikom?

Oko dvije trećine država članica EU-a razvilo je kompatibilne aplikacije za praćenje i upozoravanje, a pristupnik je otvoren svim aplikacijama kad budu spremne za povezivanje. Postupno povezivanje započinje u listopadu i studenome, no aplikacije se mogu povezati i kasnije ako to nacionalna tijela odluče. Izrađen je i „protokol za priključivanje” u kojem se navode potrebni postupci.

Tako vaša aplikacija bilo gdje u svijetu može otkriti da se nalazi u blizini drugih sudjelujućih aplikacija, među ostalim i tijekom leta zrakoplovom, naravno da je važno imaju li ljudi oko vas pristup aplikacijama koje sudjeluju u programu i koriste li se njima.

Pregled zemalja sudionica redovito se ažurira i dostupan je [ovdje](#).

Što ako sam se testirao u drugoj državi članici EU-a?

Možete samo unijeti pozitivan rezultat testa na koronavirus u aplikaciju zemlje u kojoj je test proveden. Međutim, kada unesete kôd u tu aplikaciju, zahvaljujući interoperabilnosti građani iz zemlje koju ste posjetili bit će obaviješteni o tome da su bili u bliskom kontaktu sa zaraženom osobom.

Nikada ne putujem. Trebam li sudjelovati u okviru za interoperabilnost?

Preuzimanje i upotreba aplikacije dobrovoljna je kao i sudjelovanje u okviru za interoperabilnost. Ako želite sudjelovati, morate pristati na obradu vaših podataka. Međutim, čak i ako ne namjeravate putovati, putovat će netko drugi i možda ćete se ne znajući zateći u blizini te osobe. Stoga interoperabilnost koristi i onima koji ostaju u matičnoj državi.

Trebam li preuzeti novu aplikaciju kako bih iskoristio interoperabilnost?

Ne. Možete i dalje koristiti svoju nacionalnu aplikaciju. Većina država članica EU-a odlučila je izraditi nacionalnu aplikaciju za praćenje i upozoravanje na koronavirus, a gotovo sve države odlučile su se za decentralizirani sustav. Te su aplikacije u načelu interoperabilne i kad budu dovršene moći će se spojiti na pristupnik. Nakon spajanja aplikacije na pristupnik potrebno je u trgovini aplikacija izvršiti ažuriranje kako bi se mogle upotrebljavati dodatne funkcije. Korisnici moraju instalirati to ažuriranje kako bi im aplikacija funkcionirala i u inozemstvu.

Kako mogu ažurirati aplikaciju?

Ako se vaš telefon automatski ažurira, vaša će se aplikacija za praćenje automatski ažurirati u roku od nekoliko dana od objave ažuriranja. Ako telefon želite ažurirati ručno:

- ako ste korisnik iPhonea, otvorite App Store i pritisnite „Today” na dnu zaslona. Zatim pritisnite ikonu svojeg profila i otvorite svoj račun. Pomičite se prema dnu zaslona dok ne pronađete svoju nacionalnu aplikaciju i zatim pritisnite „Ažuriraj”.
- ako ste korisnik Androida, otvorite „Play Store”, pritisnite tri vodoravne crte u gornjem lijevom kutu zaslona i otvorite bočnu traku. Zatim otvorite „Moje aplikacije i igre” (*My apps & games*) i odaberite karticu „Ažuriraj”. Pomičite se prema dnu zaslona dok ne pronađete svoju nacionalnu aplikaciju i zatim pritisnite „Ažuriraj”.

4. Privatnost i sigurnost

Mogu li nadležna tijela upotrebljavati aplikacije za nadzor karantene?

Ne, to je tehnički nemoguće. Aplikacije za praćenje kontakata i upozoravanje ne prikupljaju podatke o lokaciji ili kretanju.

Na koji se način štiti moja privatnost?

Poštovanje privatnosti bilo je iznimno važno tijekom cijelog postupka osmišljavanja i razvoja aplikacija za praćenje kontakata i upozorenja.

- Aplikacija ne prikuplja nikakve podatke koji bi mogli dovesti do otkrivanja vašeg identiteta; ne

traži i ne može dobiti vaše ime, datum rođenja, adresu, telefonski broj ni adresu e-pošte.

- Aplikacijom se ne prikupljaju nikakvi geolokacijski podaci, uključujući GPS podatke. Njome se ne prati ni kretanje.
- Kod koji generira Bluetooth Low Energy potpuno je nasumičan i ne sadržava nikakve informacije o vama ili vašem uređaju. Kod se mijenja nekoliko puta svakog sata i to pruža dodatnu zaštitu.
- Šifriraju se svi podaci koje aplikacija pohranjuje na vašem pametnom telefonu, kao i sve veze između aplikacije i poslužitelja te između poslužitelja i pristupnika.
- Svi podaci, bez obzira na to pohranjuju li se na vašem uređaju ili na poslužitelju, brišu se kada više nisu relevantni, tj. 14 dana nakon prijenosa između aplikacije i poslužitelja.
- Podaci se pohranjuju na sigurnim *backend* poslužiteljima kojima upravljaju nacionalna tijela. Pristupnik se koristi sigurnim poslužiteljem koji je smješten u podatkovnom centru Komisije u Luxembourg.
- Pravilima EU-a, posebno [Općom uredbom o zaštiti podataka \(GDPR\)](#) i [Direktivom o e-privatnosti](#), osigurava se najstroža zaštita povjerenja (npr. dobrovoljni pristup, minimalna količina podataka).
- Aplikacije, kao i pristupnik, vremenski su ograničene, što znači da će biti dostupne samo dok traje pandemija.
- Zatraženo je mišljenje [Europskog odbora za zaštitu podataka](#), koji je pozdravio inicijativu Komisije za razvoj paneuropskog i koordiniranog pristupa.

Hoće li se osobni podaci putem pristupnika razmjenjivati među državama članicama?

Komisija je s državama članicama razvila protokol interoperabilnosti koji štiti privatnost. Ako aplikacija iz jedne države članice treba raditi u drugoj državi članici, određeni šifrirani podaci razmjenjivat će se s poslužiteljem te druge države članice. Svi *backend* poslužitelji pod nadzorom su nacionalnog nadležnog tijela. Svaka aplikacija mora biti potpuno u skladu s propisima EU-a o zaštiti podataka i privatnosti te u skladu sa [Smjernicama Komisije](#).

5. Informacije o uporabi aplikacije

Kako ćemo znati da aplikacije za praćenje rade?

Države članice prate i ocjenjuju aplikacije i njihov doprinos borbi protiv pandemije. Komisija zajedno s Europskim centrom za sprečavanje i kontrolu bolesti pomaže državama članicama pri utvrđivanju kriterija za procjenu učinkovitosti aplikacija. Neki od tih kriterija mogli bi, na primjer, uključivati raširenost aplikacije izraženu kao postotak populacije i broj korisnika koji su obaviješteni o potencijalnoj izloženosti.

Ovisno o državi članici stope preuzimanja trenutačno su u rasponu od manje od 10 % do više od 40 %. Međutim, čak i uz slabu prihvaćenost, aplikacije prema mišljenju istraživača mogu dati rezultate, a svaka obavijest mogla bi spasiti život.

Koji su minimalni zahtjevi za uređaje?

Sve aplikacije za praćenje i upozoravanje na koronavirus trebale bi biti dostupne svima. Mogu se upotrebljavati na velikoj većini uređaja s uobičajenim operativnim sustavima. Potrebno ažuriranje relevantnog operativnog sustava (iOS, Android) na pametnim se telefonima obično provodi automatski. Aplikacije rade na Appleovim pametnim telefonima od modela iPhone 6s do najnovijih modela, koji rade na operativnom sustavu iOS 13.5 te na pametnim telefonima s operacijskim sustavom Android (od verzije Android 6 do najnovijih verzija). Ako se rezultat testa COVID-19 provjerava s pomoću QR koda, kamera na vašem telefonu mora raditi.

Koja je uloga Applea i Googlea?

Gotovo svi pametni telefoni u EU-u (99 % njih) rade na mobilnim operativnim sustavima iOS ili Android. Kad je riječ o razvoju aplikacija za praćenje kontakata i upozoravanje, Apple i Google izradili su jedinstveni standard za mjerenje udaljenosti s pomoću Bluetootha. To je važno zato da bi aplikacije koje rade u jednom od dvaju glavnih operativnih sustava mogla registrirati Bluetooth signal uređaja koji radi u drugom operativnom sustavu. Nadalje, trebalo je osigurati da signal Bluetootha pasivno djeluje u pozadini i u načinu rada za uštedu baterija, čak i ako se aplikacije ne upotrebljavaju aktivno. Nacionalne aplikacije temeljene na „decentraliziranoj” arhitekturi oslanjaju se na tu osnovnu funkcionalnost – one su interoperabilne i mogu se povezati s pristupnikom.

Osobe za kontakt s medijima:

[Johannes BHRKE](#) (+32 2 295 86 15)

[Charles MANOURY](#) (+32 2 291 33 91)

Upiti građana: [Europe Direct](#) telefonom na [00 800 67 89 10 11](#) ili [e-poštom](#)